

Vattenfall AB

Staff Function Communications
Public & Regulatory Affairs Sweden
169 92 Stockholm

Näringsdepartementet

n.remissvar@regeringskansliet.se
maurice.forslund@regeringskansliet.se

Datum:
2020-01-17

Kontakt: Annika Ramsköld
E-mail: annika.ramskold@vattenfall.com

Telefon: 070-325 03 12

Diarienummer: N2019/03037/BSÄ**Remissvar avseende promemorian Krav på arbetsrättsliga villkor vid inköp för bolag med statligt ägande (Ds 2019:25)**

Vattenfall är ett ledande europeiskt energiföretag som i mer än 100 år elektrifierat industrier, levererat energi till människors hem och moderniserat vårt sätt att leva genom innovation och samarbete. Vi vill nu göra det möjligt att leva fossilfritt inom en generation. Därför driver vi omställningen till ett hållbart energisystem genom satsningar på förnybar produktion och klimatsmarta energilösningar för våra kunder. Vattenfall ägs av svenska staten.

Vattenfall tackar för möjligheten att få lämna synpunkter på förslaget.

Sammanfattning

Vattenfall är positiv till att ställa arbetsrättsliga krav på leverantörer genom en uppförandekod, som också är en del av de enskilda inköpsavtalen. Det är något Vattenfall redan implementerat och Vattenfall gör därför tolkningen att vi redan arbetar enligt utredningens intentioner rörande uppförandekod för leverantörer (i alla led) med, i behövliga fall, kompletterande specifika avtalsvillkor.

När det gäller utredningens förslag till krav på uppföljning och rapportering gör Vattenfall även här tolkningen att vi redan idag helt följer utredningens intentioner för uppföljningen och redovisning, genom vårt hållbarhetsarbete som öppet redovisas i vår års- och hållbarhetsredovisning och på vår internationella hemsida (www.vattenfall.com).

Vidare förordar Vattenfall en generell formulering av den uppdaterade delen av ägarpolicyen, som rör de arbetsrättsliga kraven, så att ägarpolicyen inte kolliderar med regional upphandlingslagstiftning för t.ex. Vattenfalls utländska dotterbolag. Om behov finns, kan ett förtydligande eller förstärkning lämnas till ett specifikt statligt ägt bolag genom ägardirektivet för det aktuella bolaget, så att ägarpolicyen kan användas av alla statligt ägda bolag, även de med utländska dotterbolag.

Uppförandekod för leverantörer

Vattenfall ser positivt på att ställa arbetsrättsliga krav på leverantörer. Vattenfallkoncernen ställer redan idag denna typ av krav på sina leverantörer med underleverantörer i alla led genom en uppförandekod för leverantörer, såsom föreslagits i utredningen. Vattenfalls

leverantörer, liksom själva Vattenfallkoncernen, är verksamma i ett stort antal länder. Därför har Vattenfall valt att uppställa minimikrav på sätt som framgår av vår uppförandekod för leverantörer, utan att generellt kräva att just svenska lönenivåer, semesterregler och arbetstider följs, såsom dessa reglerats i svenska kollektivavtal.

Vid upphandlingar rörande den svenska verksamheten omfattas koncernens bolag som tillhandahåller eldistribution och fjärrvärme i egenskap av upphandlande enhet av LUF, i mindre omfattning av LUK, samt i vissa fall av LUFSS. Verksamheter i Sverige som bedriver elproduktion och försäljning av el har undantag från att tillämpa dessa lagar och LOU är aldrig tillämplig på dessa bolag i koncernen. På motsvarande sätt har även koncernens utländska dotterbolag att förhålla sig till upphandlingslagstiftningen, respektive undantag från denna, på de marknader som de agerar. Vidare arbetar Vattenfallkoncernens centrala inköpsfunktion över landsgränser och genomför inköp avseende flera länder och verksamheter samtidigt inom ramen för en och samma upphandling. I samtliga fall används dock Vattenfalls uppförandekod för leverantörer.

Komplettering med villkor för den enskilde leverantören

I utredningen föreslås att en uppförandekod för leverantörer ska "kompletteras med de specifika villkor som ska gälla för den enskilde leverantören" (se sid 64 i utredningen om förslaget till text för komplettering av ägarpolicy för statligt ägda bolag). Tidigare i förslagstexten (samma sid 64) står det också att "Arbetsrättsliga krav på leverantörer ska ställas när det är behövligt."

Vattenfalls alla leverantörsavtal innehåller, som vi tidigare nämnt, vår uppförandekod för leverantörer, som bl.a. ställer arbetsrättsliga krav på leverantörer i alla led. I några fall, t.ex. för en grupp leverantörer, vissa högriskländer och/eller vissa högriskprodukter, har Vattenfall funnit det behövligt att komplettera avtalen med specifika villkor relaterade till den risk Vattenfall vill minimera, för att säkerställa en godtagbar hållbarhetsnivå för leverantörskedjan i alla led.

Vattenfall gör därför tolkningen att vi redan idag arbetar enligt utredningens intentioner med uppförandekod för leverantörer (i alla led) med, i behövliga fall, kompletterande speciella avtalsvillkor.

Om tolkningen ska göras striktare, så att alla avtal måste innehålla leverantörsindividuella arbetsrättsliga krav, blir situationen genast ohållbar och reglerna i praktiken omöjliga för ett stort och globalt företag som Vattenfall att efterleva.

När en upphandling genomförs, även utanför de inköpsprocesser som regleras av upphandlingslagstiftningen, strävar Vattenfallkoncernen efter att bjuda in flera leverantörer, i många fall både svenska och utländska, för att säkra konkurrens, hög kvalitet och förmånliga priser. I detta uppsökande skede av upphandlingen är det viktigt att alla leverantörer behandlas lika ("likabehandlingsprincipen") och får samma grundförutsättningar, dels för att Vattenfall ska få jämförbara anbud, dels för att bibehålla Vattenfallkoncernens attraktivitet som en professionell, tillförlitlig och laglydig kund. Därför är alltid de avtalsklausuler, inkl. uppförandekoden för leverantörer, som blir en del av avtalet också en del av anbudsfrågan. Detta är inget unikt för Vattenfall. En alldeles för strikt tolkning av utredningens förslag (se föregående stycke) innebär dock, såsom vi förstår det, att vi utöver de dokument som redan bifogas också behöver bifoga specifika krav avsedda för den tilltänkte leverantören, detta utan att det på förhand är känt vare sig vem som vinner upphandlingen eller vilka de närmare omständigheterna är avseende specifika arbetsrättsliga krav som bolaget bör ställa på denne. Hela den inledande anbudsfråganfasen riskerar att välta, om inte anbudsförutsättningarna är lika för alla presumtiva leverantörer. Vattenfalls erfarenhet är att en uppförandekod för

leverantörer räcker – då ställer vi både lika och hållbara krav på alla leverantörer. Man kan dock, som nämnts tidigare, behöva speciella utökade villkor för en viss bransch, ett visst (högrisk-)land eller en viss (högrisk-)produkt, men inte varierande individuella krav på de tänkbara leverantörerna i en och samma anbudsfrågan.

Dessutom har Vattenfall idag en bas på omkring 30.000 leverantörer, och sluter omkring 4.000 kontrakt årligen. Att utarbeta leverantörsindividuella specialklausuler för varje kontrakt för alla våra leverantörer är en ohållbart stor extrakostnad med minimal praktisk och additiv effekt. Vattenfalls erfarenhet är att sättet vi jobbar på idag med uppförandekod för leverantörer, kompletterade med, i behövliga fall, specialvillkor för vissa leverantörsgrupper, etc. (såsom vi nämnt tidigare) ger minst lika bra, om inte bättre, effekt på hållbarhet generellt och arbetsvillkor mer specifikt, utan de extrakostnader som den striktare möjliga tolkningen medför och som Vattenfall härmed avvisar.

Tröskelvärden

Syftet med förslaget att införa ett tröskelvärde är välkommet, eftersom det kan underlätta den praktiska hanteringen vid mindre inköp. Det föreslagna tröskelvärdet, som tar sin utgångspunkt i det tröskelvärde som gällde för varor och tjänster inom ramen för LOU leder dock inte till den enhetlighet som utredningen tycks eftersträva mot bakgrund av att upphandlingar som omfattas av upphandlingslagstiftning inte skall omfattas. Tröskelvärdet för byggnadsentreprenader, inom ramen för samtliga upphandlingslagstiftningar är för år 2020 knappt 55 miljoner kronor. Bygg och anläggning är dessutom en av de potentiella "riskbranscher" som Upphandlingsmyndigheten identifierat. På motsvarande sätt är tröskelvärdet för varor och tjänster inom ramen för LUF och LUK knappt 4,4 miljoner kronor. Till detta kommer att dessa värden ur ett upphandlingsperspektiv beräknas baserat på förväntat kontraktsvärde och detta värde sträcker sig ofta över mer än ett kalenderår, till skillnad från vad som framgår av det aktuella förslaget. Därtill kommer att man beräknar dessa värden baserat på inköp av samma typ av varor eller tjänster, och inte baserat på ackumulerat värde från en och samma leverantör av olika typer av varor eller tjänster. Sammantaget leder detta till att det nu föreslagna värdet måste beräknas i särskild ordning av den enhet som utför upphandlingen. Det torde därvid vara mindre administrativt betungande för bolagen att tillämpa ett nytt "tröskelvärde" om detta tog sin utgångspunkt i värdet av det enskilda kontraktet, snarare än i totalt inköpsvärde från en leverantör. Slutligen är Vattenfalls erfarenhet, till skillnad mot vad utredningen antar, att ett stort antal små och medelstora företag levererar varor och tjänster till ett värde som överstiger den föreslagna värdegränsen.

Sammanfattningsvis anser Vattenfall att tröskelvärden är bra, men att resultatet av utredningens förslag inte leder till den enhetlighet som egentligen eftersträvas. Även sättet att beräkna per kalenderår och leverantör istället för per kontrakt, leder tvärtemot intentionerna till ökade svårigheter.

Uppföljning och redovisning

Vattenfall redovisar öppet och transparent hela koncernens hållbarhetsarbete i vår års- och hållbarhetsredovisning, samt även på koncernens internationella hemsida (www.vattenfall.com). Detta inkluderar bl.a. uppföljning av hur vår uppförandekod för leverantörer efterlevs och hur vi aktivt försöker stödja leverantörers förbättringsarbete i hållbarhetsfrågor (inkl. skäligen arbetsvillkor) där vi upptäcker brister.

I avsnittet *Uppföljning och redovisning* i utredningens textförslag till kompletterad ägarpolicy (s. 65 i utredningen) ställs krav på att de statligt ägda bolagen regelbundet ska följa upp hur leverantörer i alla led efterlever de arbetsrättsliga kraven i leverantörsavtalen och, om nödvändigt, vidta lämpliga åtgärder. Vidare skriver utredningen att bolagen ska "på lämpligt sätt redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för att säkerställa skäligen arbetsvillkor hos sina

leverantörer, så att aktieägare och andra intressenter kan följa bolagens arbete med en hållbar leverantörskedja.”. Vattenfall gör tolkningen att vi redan idag helt följer utredningens intentioner för uppföljningen och redovisning, genom vårt hållbarhetsarbete som öppet redovisas i vår års- och hållbarhetsredovisning och på vår internationella hemsida (www.vattenfall.com).

Ägarpolicy och ägardirektiv

Utredningen föreslår att de arbetsrättsliga kraven, genom en uppförandekod för leverantörer, ska implementeras i en uppdaterad generell ägarpolicy för alla statligt ägda bolag. Vattenfall ser vissa utmaningar med förslaget i och med att Vattenfall verkar på en global marknad med dotterbolag utanför Sverige. I ett globalt företag som Vattenfall kaskaderas en ägarpolicy ned till både svenska och utländska dotterbolag. Det är därför viktigt att ägarpolicyen är så generellt utformad att det inte blir en konflikt mellan de utländska dotterbolagens upphandlingslagstiftning och ägarkraven på upphandlingen.

Vattenfall förordar därför en generell skrivning i ägarpolicyen, om de utökade arbetsrättsliga kraven genom en uppförandekod för leverantörer vid en upphandling, som innebär att de statligt ägda bolagen ska agera föredömligt när det gäller arbetsrättsliga krav på leverantörer, utan att ägarpolicyen nödvändigtvis detaljstyr hur det ska utformas – detta för att säkerställa att ägarkraven inte kolliderar med nationell upphandlingslagstiftning för utländska dotterbolag till svenska statligt ägda bolag.

I utredningen framgick att de statligt ägda bolagen kommit väldigt olika långt när det gäller att ställa krav på leverantörer – några har t.ex. inte ens en uppförandekod för leverantörer. Vattenfall förordar därför att regeringen använder ägardirektivet för respektive bolag där det finns ett större behov av skärpning än hos de övriga statligt ägda bolagen. Då skulle en generell utformad ägarpolicy kunna användas av alla statligt ägda bolag, även de med utländska dotterbolag, samtidigt som regeringen har möjlighet att sätta extra press på ett enskilt bolag genom ägardirektivet, om behov finns.

Med vänlig hälsning

Vattenfall AB

Cecilia Hellner
Chef Public & Regulatory Affairs Sweden